

สาธิตการปรับปรุงดินเปรี้ยวจัดเพื่อปลูกพืชผัก

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ดินเปรี้ยวจัด หรือดินกรดกำมะถัน (acid sulfate soils) หมายถึง ดินที่มีสารประกอบไพไรต์เป็นองค์ประกอบ เมื่อผ่านกระบวนการออกซิเดชันจะทำให้เกิดกรดกำมะถันในชั้นดิน และฤทธิ์ของความเป็นกรดรุนแรงมากจนส่งผลกระทบต่อปลูกพืช พื้นที่ดินเปรี้ยวจัดเป็นพื้นที่ลุ่มต่ำ มักประสบปัญหาน้ำท่วมพื้นที่ ดังนั้นการปรับเปลี่ยนพื้นที่จากการทำนาปลูกข้าวไปปลูกผักนั้น จำเป็นต้องขุดยกร่องแปลงปลูกให้สูงกว่าพื้นดินเดิม มีคันดินล้อมรอบพื้นที่เพื่อควบคุมน้ำและป้องกันน้ำท่วมแปลง และมีการจัดการดินและน้ำให้เหมาะสมกับชนิดของผักที่ปลูก

แนวทางการจัดการดินเปรี้ยวจัดเพื่อการปลูกผัก

๑. เก็บตัวอย่างดินวิเคราะห์สมบัติทางเคมี เพื่อที่จะได้รู้ว่าดินเป็นกรดรุนแรงมากหรือน้อย วัดค่าความเป็นกรดเป็นด่างของดิน (pH) หาค่าความต้องการปูนของดิน วิเคราะห์ปริมาณธาตุอาหาร ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส โพแทสเซียม

๒. ขุดยกร่องแปลงปลูกผักให้สูงจากระดับดินเดิม ๓๐-๕๐ เซนติเมตรจากดินไว้ ๒๐ วัน แล้วสับกลับกองดินให้ละเอียด

๓. ปรับปรุงแก้ไขความเป็นกรดของดินด้วยวัสดุปูน เช่น ปูนมาร์ล ปูนขาว อัตราตามความต้องการปูนของดินเพื่อปรับค่า pH ให้อยู่ในช่วงที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของผักแต่ละชนิดโดยหว่านปูนให้ทั่วแปลง สับคลุกเคล้ากับดิน รดน้ำให้ดินขึ้น หมักทิ้งไว้ประมาณ ๒๐ วัน สับกลับกองดินแล้วปลูกพืชตระกูลถั่ว (ถั่วพุ่ม ปอเทือง) เพื่อสับกลบเป็นปุ๋ยพืชสด

๔. ปรับปรุงเนื้อดินให้ร่วนซุย เพื่อให้ดินมีการระบายน้ำดี ด้วยการใส่ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก อัตรา ๒-๔ ตันต่อไร่

๕. ใส่ปุ๋ยหมักที่ขยายเชื้อสารเร่งซูปเปอร์พด. ไร่ละ ๑๐๐ กิโลกรัมระหว่างแถวก่อนปลูกผัก ป้องกันโรคเน่าและเหี่ยวของพืชผัก

๖. เพิ่มธาตุอาหารให้กับพืชผัก ซึ่งปริมาณธาตุอาหารที่ผักแต่ละชนิดต้องการจะแตกต่างกันไปตามประเภทของผัก นอกจากจากใช้ปุ๋ยอินทรีย์ปรับปรุงดินแล้วจำเป็นต้องมีการใช้ปุ๋ยเคมีและฮอร์โมนที่ได้จากน้ำหมักชีวภาพที่เตรียมจากสารเร่งซูปเปอร์ พด. เพื่อเร่งการเจริญเติบโตของผัก อัตราการใช้และวิธีการใช้ปุ๋ยเคมีสำหรับผักนั้นแตกต่างกันไปตามชนิดผักที่ปลูก

การปลูกผักกูด

ผักกูด เป็นพืชที่ขึ้นเองตามธรรมชาติในสภาพพื้นที่ดินชื้นแฉะ และความชื้นสูง เช่น บริเวณพื้นที่ที่มีร่มเงาของป่าเขา และบริเวณลำห้วย ริมน้ำลำธาร ปัจจุบันผักกูดได้รับความนิยมในการนำมาบริโภคเพิ่มขึ้น เพราะผักกูดเป็นพืชผักที่มีรสชาติดี และอุดมไปด้วยคุณค่าทางโภชนาการมากมาย ทำให้เกษตรกรสนใจนำมาปลูกเพื่อรองรับความต้องการบริโภคผักกูดที่มีเพิ่มมากขึ้น

ขั้นตอนการปลูก

๑) การเตรียมหลุมปลูกโดยมีขนาดหลุมปลูกอัตรา ๓๐x๓๐x๒๐ เซนติเมตร ระยะห่างระหว่างแถว ๒๐ เซนติเมตร ระยะห่างระหว่างต้น ๒๐ เซนติเมตร

๒) การปลูกควรเลือกต้นพันธุ์ผักกูดที่แตกหน่อจากต้นแม่ตัดส่วนใบออกแล้วนำไปปลูก ภายหลังจากการปรับปรุงดินประมาณ ๑๕ วัน หลังจากลงปลูกแล้วควรมีการพรางแสง ๗๐% เพื่อช่วยลดการระเหยของน้ำ รักษาความชื้นให้กับต้นผักกูดช่วยให้ประหยัดน้ำ และเวลาในการรดน้ำได้

๓) การใส่ปุ๋ยโดยแบ่งใส่ทุกๆ ๓ เดือน อัตรา ๑๒.๕ กิโลกรัม/ร่อง โดยปุ๋ยที่ใส่ สูตร ๑๕-๑๕-๑๕ และสูตร ๔๖-๐-๐๔

๔) การกำจัดวัชพืชโดยการถอนหญ้าในแถว และตัดหญ้าบริเวณขอบร่องเดือนเว้นเดือนเพื่อลดการระบาดของโรคและแมลงและควรถางตัดแต่งก้านใบทุกๆ ๔ เดือน

๕) การเก็บเกี่ยว สามารถเก็บยอดได้เมื่ออายุประมาณ ๗ เดือน และเก็บได้ทุกๆ ๓ วัน หรือเลือกเก็บยอดผักกูดที่มีลำต้นอวบ และหน้างอ (โดยการหัก) เมื่ออายุการเก็บเกี่ยวผลผลิตผักกูดครบ ๑ ปี จะดำเนินการเหยียบแปลงหรือล้มนั่นเก่าเพื่อให้ยอดอ่อนแตกใหม่ โดยไม่ต้องปลูกต้นใหม่

จากการดำเนินการวิจัยและจัดทำแปลงสาธิตการปลูกผักกูดภายในศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ พบว่า ผักกูดสามารถให้ผลตอบแทนที่คุ้มค่า ตั้งแต่ปีแรกที่ดำเนินการปลูก

การปลูกกะเพรา โหระพา และชะอม

กะเพรา และโหระพา เป็นพืชล้มลุกที่มีอายุข้ามปี ลำต้นเป็นทรงพุ่ม นิยมนำมาประกอบอาหาร เพื่อใช้ปรุงแต่งอาหารให้มีรสชาติ กลิ่นหอม น่ารับประทาน และเป็นยารักษาโรคอุดมไปด้วยคุณค่าทางโภชนาการมากมาย ทำให้เกษตรกรสนใจนำมาปลูกเพื่อรองรับความต้องการบริโภคกะเพรา และโหระพาที่มีเพิ่มมากขึ้น

ชะอม เป็นไม้พุ่มที่มีขนาดย่อม อยู่ในพืชตระกูลถั่ว ลำต้นและกิ่งก้าน มีหนามแหลม เจริญเติบโตได้ง่ายและได้ดี ลำต้นสูงประมาณ ๑ เมตร ยอดอ่อน มีความกรอบหวาน แต่มักมีกลิ่นฉุนแรง ซึ่งกลิ่นนี้มีประโยชน์ในการเพิ่มความ น่ารับประทานของอาหารได้หากปรุงผสมกับวัตถุดิบชนิดอื่น

ขั้นตอนการปลูก

๑) การปลูก สามารถปลูกได้โดยการปักชำ หรือการใช้เมล็ดเพาะเป็น ต้นกล้า แล้วย้ายปลูก โดยระยะปลูกระหว่างต้นประมาณ ๒๕ เซนติเมตร ระหว่างแถวประมาณ ๕๐ เซนติเมตร

๒) การดูแลรักษา

(๒.๑) การใส่ปุ๋ย สูตร ๒๐-๑๑-๑๑ หรือสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือสูตร ไกล์เคียง อัตรา ๒๕-๓๐ กิโลกรัมต่อไร่

(๒.๒) การให้น้ำ ควรให้น้ำอย่างเพียงพอ และสม่ำเสมออย่างน้อย วันละ ๑ ครั้ง เว้นวันที่ฝนตก

๓) การเก็บเกี่ยว ใช้มีดคมๆ ตัดกิ่งที่เจริญเติบโตเต็มที่ มัดเป็นกำ และนำไปจำหน่าย โหระพา กะเพรา อายุการเก็บเกี่ยวประมาณ ๔๕-๖๐ วัน และสามารถที่จะเก็บเรื่อยๆ หลังจากการเก็บเกี่ยวในรอบแรก โดยประมาณอาทิตย์ ละ ๑ ครั้ง

ชะอมสามารถเก็บเกี่ยวได้เมื่อประมาณ ๑ เดือน ต้นชะอมจะเริ่มแตก กิ่งจำนวนมาก และจะเริ่มเก็บยอดชะอมได้ประมาณเดือนที่ ๑-๒ ตั้งแต่ที่มีการ ตัดกิ่งชะอมครั้งแรก และจะเก็บต่อเนื่องในทุกเดือน จนเริ่มเก็บแบบเต็มที่ ประมาณเดือนที่ ๔-๖ ของการปลูกการเก็บยอดชะอมควรใช้มีดหรือกรรไกร ตัดยอด เพราะหากเก็บด้วยการเด็ดมือมักจะทำให้ก้านยอดชะอมช้ำง่าย โดย ความยาวของการตัดยอดที่เหมาะสมประมาณ ๑๕-๒๐ ซม. หรือมีก้านใบ ๓-๕ ก้าน

กะเพรา

โหระพา

ชะอม

